

سرمقاله

جشنواره‌های موضوعی سینما فرصت‌سوزی یا ظرفیت‌سازی؟

امیرافشار فتوحی
دبیرتحریریه روزنامه صبا

روز گذشته خبری منتشر شده مبنی بر این که با حکم رییس شورای سیاست‌گذاری نخستین جشنواره ملی فیلم‌های کمدی سینمای ایران اعضای این شورا معرفی شدند! این جشنواره با هدف کشف و حمایت از استعداد‌های جوان و ایجاد فضای رقابتی سالم در حوزه فیلم‌سازی کمدی، قرار است مهرماه امسال در زنجان برگزار شود و این در حالی است که اهالی رسانه هنوز نتوانسته‌اند با روابط عمومی این رویداد ارتباط برقرار کرده و اطلاعات تکمیلی از آن کسب کنند! گویی روابط عمومی آخرین حلقه و زنجیره تشکیل این رویداد است!

راستش نگارنده معتقد است هر اقدامی که به ارتقای سینمای کشور کمک کند، قابل تحسین است؛ اما اطلاق عنوان «نخستین» به این جشنواره جای تأمل دارد، چرا که بر اساس حافظه تاریخی نگارنده پیش‌تر در سال ۱۳۷۹ دومین جشنواره فیلم‌های کمدی در شهرکرد برگزار شده است و تجربه‌های دیگری نیز وجود دارد و این نشان می‌دهد برگزار کنندگان هیچ اشرافی به تاریخ و تقویم سینمایی ایران ندارند.

اما نگاهی به جشنواره‌های موضوعی در سینمای ایران نشان می‌دهد که برخی جشنواره‌ها مانند فیلم کوتاه تهران و سینماحقیقت هنوز با قوت فعالیت می‌کنند و نقش مؤثری در رشد این گونه آثار دارند. از سوی دیگر، برخی جشنواره‌های موضوعی هستند که با انگیزه‌های گوناگون و بدون برنامه‌ریزی پایدار ایجاد می‌شوند و پس از مدت کوتاهی به فراموشی سپرده شده و به شکل «قارچ‌های سمی» سینمای ایران را آلوده می‌کنند؛ جشنواره‌هایی که بودجه و انرژی بسیاری را می‌بلعند اما دستاوردی برای سینما ندارند و این روند منابع محدود سینما را هدر داده و به تشنگی و سردرگمی در فضای هنری منجر می‌شود.

نمونه‌ای از این تجربه‌ها، جشنواره بین‌المللی فیلم «حوا» است؛ رویدادی که در تیرماه ۱۴۰۲ برگزار شد و با محوریت موضوع زنان و خانواده اعلام موجودیت کرد. این جشنواره با همکاری بنیاد بین‌المللی گوهرشاد و به دبیری مهدیه سادات محور برگزار شد و در تهران و برخی شهرهای دیگر آثار خود را به نمایش گذاشت. اما پس از برگزاری اولین دوره، اطلاعات دقیقی درباره برگزاری دوره‌های بعدی این جشنواره در دسترس نیست و این امر نگرانی‌هایی را درباره استمرار و پایداری این نوع رویدادها ایجاد می‌کند.

همچنین جشنواره بین‌المللی فیلم کودک و نوجوان که یکی از قدیمی‌ترین و پر سابقه‌ترین جشنواره‌های سینمایی کشور است نیز در سال‌های اخیر با چالش‌هایی مواجه شده و به دلیل ضعف در برنامه‌ریزی و کمبود تولیدات با کیفیت در این حوزه، هر سال دست خالی‌تر برگزار می‌شود. در یک بررسی اجمالی این جشنواره که عنوان بین‌المللی را هم یدک می‌کشد، متوجه می‌شویم جشنواره‌ای است که از سال ۱۳۶۱ تا کنون ۲۲ دوره از آن در شهر اصفهان، ۶ دوره در شهر تهران، ۵ دوره در شهر همدان و یک دوره در شهر کرمان برگزار شده است. دوره‌های ۳۳ و ۳۴ این جشنواره نیز به دلیل شرایط متأثر از پاندمی کرونا در کشور، به صورت همزمان در تهران و اصفهان و در قالب مجازی برگزار شد.

همچنین این جشنواره بین‌المللی در طول ۳۶ دوره برگزاری؛ ۱۹ دوره در مهر ماه، ۶ دوره در بهمن ماه، ۳ دوره در آبان ماه، ۳ دوره در شهریور ماه، ۲ دوره در تیر ماه، یک دوره در اردیبهشت ماه و یک دوره در مرداد ماه برگزار شده است و شنیده‌ها حاکی از احتمال انتقال جشنواره سی‌وهفتم از اصفهان به تهران است؛ حرکتی که اگر صحت داشته باشد می‌تواند به اعتبار و هویت این رویداد فرهنگی آسیب برساند و جای تأمل دارد. حالا سؤال این است چنین جشنواره‌ای با توجه به پرتکل‌هایی که برای یک جشنواره بین‌المللی وجود دارد چرا همچنان به بین‌المللی بودن خود اصرار می‌ورزد؟

با این وجود، نباید فراموش کنیم که جشنواره‌ها اگر با پشتوانه مالی، برنامه‌ریزی دقیق و اهداف شفاف برگزار شوند، می‌توانند فرصت‌های بی‌بدیلی برای کشف استعدادها، بهبود کیفیت آثار و تقویت ارتباطات فرهنگی ایجاد کنند. چنین جشنواره‌هایی قطعاً به پیشرفت و پویایی سینمای ایران کمک خواهند کرد.

این نکته را باید به عنوان هشدار به مدیران سینمایی کشور مطرح کرد که پیش از راه‌اندازی جشنواره‌های جدید، لازم است بررسی‌های کارشناسی درباره پیشینه، نیازها و قابلیت‌های واقعی سینما انجام شود تا از تکرار تجربه‌های ناکام گذشته جلوگیری گردد. جشنواره‌ها باید به عنوان ابزارهای جدی فرهنگی دیده شوند و نه صرفاً پروژه‌هایی برای جذب بودجه یا رویدادهای گذرا. سینمای ایران سزاوار جشنواره‌هایی است که قوی، پایدار و اثرگذار باشند؛ جشنواره‌هایی که با برنامه‌ریزی اصولی و اهداف روشن برگزار شوند و به واقعیت‌ها و رشد این هنر و صنعت کمک کنند، نه آنکه صرفاً با برجسب‌هایی مثل «اولین» یا «بین‌المللی» به صورت موقتی و نمایشی برگزار شوند و دوام نداشته باشند.

ستاره اسکندری
داور پوییش «وطن به روایت من» شد

بهروز شعبی، مدیر عامل انجمن سینمای جوانان ایران، اسامی داوران پوییش فیلم‌سازی «وطن به روایت من» را اعلام کرد. ستاره اسکندری (بازیگر و کارگردان)، محمدعلی باشه‌آهنگر (کارگردان) و مسعود معینی‌پور (عضو هیأت علمی دانشگاه، رئیس کتابخانه و موزه مجلس و مدیر اسبق شبکه ۴) مسئولیت ارزیابی آثار را برعهده دارند. این هیأت ۳۴ فیلم برگزیده شامل ۲۱ اثر داستانی، ۶ مستند، ۴ پویانمایی و ۳ تجربی را داوری می‌کند. دبیری پوییش فیلم‌سازی «وطن به روایت من» بر عهده سعید نجاتی است. فهرست نهایی آثار منتخب برای حضور در جشنواره فیلم کوتاه تهران، در آیین پایانی پوییش اعلام و از صاحبان آثار برگزیده قدرانی به عمل می‌آید.

ستاره اسکندری
باشه‌آهنگر
مسعود معینی‌پور

صباخبر

فخیم‌زاده
جلوی دوربین سریال تاریخی «گذرگاه»

سریال تاریخی «گذرگاه» این روزها در حال تصویربرداری است و بازیگرانی چون مهدی فخیم‌زاده، لیلیا زارع و حمیدرضا پگاه در آن به ایفای نقش می‌پردازند. این سریال به کارگردانی جواد میرزا آقازاده این روزها در حال تصویربرداری است و در ۲۵ قسمت تولید می‌شود. نویسنده این سریال سیدامین حسینیون است و داستان یک جوانی انقلابی را روایت می‌کند که بعد از انقلاب به دنبال گشودن یک راه است. جواد میرزا آقازاده پیش از این کارگردانی چند اثر از جمله یک مینی سریال را بر عهده داشته است و محمد مصری پور تهیه‌کننده سریال نیز اخیراً تهیه‌کننده سریال «ناریا» بود که از شبکه یک سیما پخش شد.

مه‌ر

گفت‌وگو با حسین وادی‌زاده کارگردان سینما:

دل‌م می‌خواهد یقه جنگ را بگیرم

ترسیدم، در جنگ بزرگ شدم و تمام این تجربیات را مثل هم‌نسل‌های خودم با همه وجود حس کردم. هیچ جنگی در جهان پیروز نیست. وادی‌زاده در تعریفی از جنگ ۱۲ روزه گفت: این جنگ، یک خطر کم‌تر بزرگ داشت به نام وطن و همیشه وطن است که مردم را به هم نزدیک می‌کند. حتی وطنی به اندازه یک آپارتمان. این کارگردان سینما که با فیلم «ام‌تراج» توانست به برخی از جشنواره‌های خارجی اعم از استرالیا، انگلیس، فرانسه و لیتوانی راه یابد، در پاسخ به این سؤال که اگر بخواهی اثری در این باره بسازی از چه زاویه‌ای به آن نگاه می‌کنی پاسخ داد: چشم‌هایتان را ببندید و موسیقی جنگ را گوش کنید و هر چیزی که دلتان می‌خواهد تصور کنید. ام‌تراج، در فضای ضد جنگ به همراه نورپردازی‌های هار دلایت برای اولین بار در ایران ساخته و در تولید آن از جلوه‌های ویژه استفاده شده است. در خلاصه این فیلم آمده است: «جهانی دیگر باید ساخت، شاید بدون درد و رنج، شاید پر از رنج و استبداد...» این کارگردان خاطر نشان کرد: تصور من نوزادی است در بیمارستان که در دستگاه نگهداری می‌شود و کادر درمان به ناچار او را از دستگاه جدا می‌کنند تا به یک مکان امن ببرند. دوربین من بعد از انفجار یک بمب، عکس می‌گیرد و این صحنه را به تصویر می‌کشد. وادی‌زاده همچنین در این باره که اگر جریان فیلم‌سازی درباره جنگ ۱۲ روزه راه بیافتد می‌تواند سینمای ما را همانند دهه ۶۰ به اوج برگرداند؟ گفت: شاید برای نسل من نه اما برای نسلی که جنگ را برای اولین بار تجربه می‌کند، بله. صادقانه بگویم همه حوادث این جنگ غم‌انگیز بودند اما تأثیرگذارترین تصویری که دیدم نوزادی بود که پس از شنیدن صدای انفجار مهیب گریه نمی‌کرد.

ایرنا

حسین وادی‌زاده کارگردان سینما که در فروردین ماه فیلم سینمایی «ما» را در ارتباط با جنگ اما در نگاهی نو مقابل دوربین برده می‌گوید: از دست جنگ عصبانی‌ام. دل‌م می‌خواهد یقه‌اش را بگیرم و بگویم می‌شود ما را رها کنی؟ حسین وادی‌زاده اظهار داشت: من کلان‌نگاهم به جنگ، جهان‌وطنی است. در واقع، هر جنگی که در جهان رخ می‌دهد، یک طرف جنگ را به کشوری دیگر تحمیل می‌کند و طرف مقابل مجبور به دفاع است. قاعدتاً هیچ انسانی در این جهان نیست که از جنگ لذت ببرد و همین تفکر ضد جنگ خودش جنگی است بر علیه جنگ.

او ادامه داد: من خودم بچه جنگ هستم، در جنگ تربیت شدم، در جنگ

صباخبر

منتقدان علیه همکاری جیاماتی
با «مسافرخانه»

انتخاب پل جیاماتی برای بازی در نسخه تلویزیونی ترسناک «مسافرخانه» با اعتراض منتقدان همراه شده است. آن‌ها می‌گویند تأسف‌بار است که این بازیگر مستقل و غیرمتعارف در چنین پروژه‌ای حضور دارد. پیش‌تر نیز نسخه سینمایی به دلیل خشونت و نگاه ارتجاعی‌اش با انتقاد روبه‌رو شده بود. حالا شبکه پیکاک با همکاری

واحد تلویزیونی یونیورسال قصد دارد داستان را در قالب سریال گسترش دهد. از ژوئن ۲۰۲۴ که خبر ساخت آن منتشر شد، تهیه‌کنندگان به دنبال بازیگر نقش اصلی بودند و اکنون جیاماتی انتخاب شده، هرچند هنوز مشخص نیست نقش قربانی را بازی می‌کند یا قاتل را. الی روث، کارگردان نامدار ژانر وحشت، نویسنده‌ی کارگردانی تمام قسمت‌ها را برعهده دارد و هنوز زمان فیلم‌برداری و تعداد اپیزودها اعلام نشده است. «مسافرخانه» (۲۰۰۶) داستان توریست‌هایی است که در اروپای شرقی روبرو، شکنجه و کشته می‌شوند؛ فیلمی که متهم به نژادپرستی شد. روث قسمت دوم را در ۲۰۰۷ ساخت و قسمت سوم بدون اکران سینمایی منتشر شد.

صباخبر

ماجراجویی «بالارد» در فصل دوم

مدیران پریم ویدئو رسماً تولید فصل دوم سریال پلیسی-جنایی «بالارد» را تأیید کردند. فیلم‌برداری از ماه آینده در نیویورک آغاز می‌شود و جزئیات داستانی هنوز فاش نشده است. با این حال، مگی کیو بار دیگر در نقش رنه بالارد، افسر پلیس سمج اداره مرکزی لس آنجلس، بازمی‌گردد. او در کنار همکارانش در

واحد رسیدگی به پرونده‌های جنایی حل‌نشده، وارد ماجراهای تازه‌ای خواهد شد. پیش‌بینی می‌شود فصل دوم ادامه مستقیم فصل اول باشد. در فصل نخست، بالارد پس از کشف راز قتل‌های زنجیره‌ای زنان جوان، به اتهام قتل یک همکار فاسد دستگیر شد؛ فردی که خصومت شدیدی با او داشت و به شکلی مشکوک کشته شد. این درام هیجان‌انگیز بر اساس رمان‌های پرفروش مایکل کانلی ساخته شده و در واقع اسپین‌آف سریال موفق «باش» است که بین سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۱ پخش شد و با دنباله «باش: میراث» (۲۰۲۲-۲۰۲۵) ادامه یافت. «بالارد» از ۱۰ ژوئیه امسال در اپیزود منتشر شد و با استقبال مخاطبان روبه‌رو گردید.

صباخبر